

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de Beatitudine, de Actibus humanis, eorumque Moralitate; de Virtutibus ac Donis, de Vitiis ac Peccatis, & de Legibus, nec-non Dissertationem Theologicam de Probabilitate

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

§. I. Duplici conclusione veritas declaratur

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77355](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77355)

DISPVATIO II

De lege aeterna.

Ad quaestionem 93. Divi Thomae.

Postquam de lege in communi egimus, restat ut de eius speciebus in particulari differamus, & primò quidem de lege aeterna, cum alia sint tantum illius participationes, ab eaque ut rivuli à fonte deriventur, & dependent. Unde fit

ARTICVLVS PRIMVS.

An, & quid sit lex aeterna?

§. I.

Duplici conclusione veritas declaratur.

Dico primò, lex aeterna ponenda est in Deo. Ita D. Thomas supra quaest. 91. art. 1. ubi sic discurret: Lex nihil aliud est, quam dictamen practicae rationis in Principe, qui gubernat aliquam communitatem perfectam: Sed hoc dictamen invenitur in Deo, respectu communitatis totius universi: Ergo in Deo reperitur lex quae totum universum gubernat. Major constat ex dictis disputatione praecedenti, Minor verò probatur. In Deo est providentia, qua totus mundus regitur, ut Sanctus Doctor ostendit 1. part. quaestione 22. articulo 1. & 2. Ergo tota communitas universi gubernatur ratione divina, & dictamine rationis practicae, existente in Deo, ut in supremo gubernatore. Hanc consequentiam non probat S. Thomas, sed illam supponit. Potest tamen facile probari ex eo quod divina providentia, ut constabit ex infra dicendis, supponit illud dictamen rationis divinae practicae, & ex illo inferitur; sicut conclusio supponit principium ex quo inferitur: Ergo si in Deo est providentia qua cuncta gubernantur, necesse est esse in illo illud dictamen rationis practicae, cum quo habet necessariam connexionem, sicut conclusio cum suo principio. Tunc ultra: Sed illud dictamen rationis practicae in Deo existens, in quo consistit ratio legis, est aeternum, quia divina ratio nihil concipit ex tempore, ut dicitur Proverb. 8. Ergo aliqua lex est aeterna, illa videlicet, quae est ratio gubernationis omnium rerum, in Deo existens.

Hanc legem aeternam agnoverunt Gentiles Philosophi, ut testatur Marcus Tullius lib. 2. de legibus, ubi haec scribit: *Hanc video sapientissimorum fuisse sententiam, legem, neque hominum ingenii excogitatum, neque scitum aliquod esse populorum, sed aeternum quiddam quod universum mundum regeret, imperandi, prohibendique sapientia. Ita principem legem illam, & ultimam, mentem dicebant esse: omnia ratione aut cogentis, id est praecipientis, aut vetantis Dei, ex qua illa lex, quam dii humano generi dederunt, recte est laudata.*

Dico secundò, lex aeterna nihil est aliud quam ratio divinae sapientiae existens in Deo ab aeterno, secundum quod est directiva omnium actuum, & motionum omnium creaturarum, in ordine ad bo-

Anum commune totius universi. Est etiam D. Thomae hic art. 1. ubi sic ratiocinatur: Sicut ratio rerum faciendarum per artem, vocatur ars vel exemplar rerum artificiarum; ita etiam ratio gubernantis actus subditorum, rationem legis obtinet, servatis aliis quae supra diximus esse de legis ratione. Deus autem per suam sapientiam conditor est universarum rerum, ad quas comparatur, sicut artifex ad artificia. Est etiam gubernator omnium actuum & motionum, quae inveniuntur in singulis creaturis. Unde sicut ratio divinae sapientiae, in quantum per eam cuncta sunt creata, rationem habet artis, vel exemplaris, vel ideae: ita ratio divinae sapientiae movetis omnia ad debitum finem, obtinet rationem legis. Et secundum hoc lex aeterna nihil aliud est, quam ratio divinae sapientiae, secundum quod est directiva omnium actuum & motionum.

Idem colligitur ex Augustino lib. 21. contra Faustum cap. 27. ubi ait quod lex aeterna est ratio divina, vel voluntas Dei, ordinem naturalem conservari jubens, perturbari vetans. Et lib. 1. de libero arbit. cap. 5. & 6. dicit legem aeternam esse rationem in mente Dei existentem, qua res omnes per congrua media in suos fines ordinantur & diriguntur: Ergo ex mente S. Augustini & D. Thomae, lex aeterna consistit in ratione divina sapientiae, secundum quod est directiva omnium actuum & motionum omnium creaturarum.

CRatio etiam id suadet: nam lex aeterna generalissime loquendo consistit in hoc quod sit regula & mensura ab aeterno existens in Deo, qua mediante omnia Deo subiecta mensurentur & regulentur in ordine ad bonum commune ab ipso intentum: Sed ratio divinae sapientiae ab aeterno in Deo existens, quatenus est directiva omnium actuum & motionum omnium creaturarum, est huiusmodi: Ergo in illa formalissime loquendo lex aeterna consistit. Major constat ex dictis art. 1. & 2. disputationis praecedentis, sibi enim ostendimus, de ratione legis esse, quod sit regula & mensura actionum & motionum subditorum, in ordine ad bonum commune; ideo enim lex dirigitur ad subditos, ut subditi suas actiones & motiones legi conformet & commensurent, propter bonum commune, quod per se primo respicit lex. Minor verò sic ostenditur: De ratione mensurae & regulae est, quod sit directiva regulati & mensurati per illam: Ergo ratio divinae sapientiae, quae est directiva motionum & actionum omnium creaturarum, regula est & mensura illarum.

§. II.

Corollaria notata digna.

EX dictis colligitur primò, legem aeternam multipliciter ab idea differre. Idea enim respicit rem ut creabilem, lex verò aeterna ut gubernandam. Lex aeterna connotat & supponit voluntatem seu liberum Dei decretum de condendis creaturis, idea verò praescribens modum rei faciendae, antecedit decretum; unde lex aeterna versatur solum circa creaturas futuras, Deo in sua aeternitate praesentes; idea verò est etiam de creaturis possibilibus, quae Deo in sua aeternitate praesentes non sunt. Idea se habet per modum determinantis agens ad specificationem operis, ex parte objecti, lex verò per modum obligantis ad executionem operis. Demum licet ideae in Deo multiplicentur, tamen lex aeterna unica est, quia

idea